

VËSHTRIM PERIODIK MBI SEKTORIN FINANCIAR TË KOSOVËS

PËRMBAJTJA

Pjesa I

- Detyrimet e sistemit bankar në Kosovë
 - Struktura e detyrimeve
 - Struktura e depozitave
 - Raporti ndërmjet kredive dhe depozitave

Pjesa II

- Lajme nga sektori bankar

DETYRIMET E SISTEMIT BANKAR NË KOSOVË

STRUKTURA E DETYRIMEVE

Detyrimet e sistemit bankar në dhjetor 2013 arritën vlerën prej 3,057.5 milionë euro që paraqet rritje vjetore prej 8%. Kjo rritje e detyrimeve është më e lartë se sa ajo e vitit paraprak prej 6.8%. Struktura e detyrimeve vazhdon të dominohet nga depozitat të cilat në fund të vitit 2013 përbëjnë afërsisht 80.1% të gjithsej detyrimeve të sistemit bankar.

Depozitat e sistemit bankar në fund të vitit 2013 arritën vlerën në 2,449 milionë euro dhe që paraqet një rritje vjetore prej 7.5%. Nga tabela nr.1 dhe figura nr.1 e paraqitur mund të vërehet se kemi një trend të vazhdueshëm të ngritjes nëpër vite të vlerës së

Gjithsej detyrimet e sistemit bankar

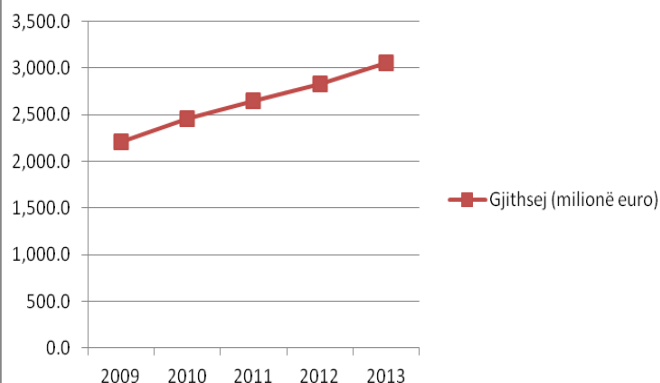

Fig. 1 | Burimi: BQK - Raporti vjetor (2012) dhe Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

depozitave, megjithëse kjo ngritje në fund të këtij viti ishte me një përqindje më të ulët se sa viti paraprak. Kategoria e dytë në kuadër të strukturës së detyrimeve janë mjetet vetanake të cilat përbëjnë 278.5 milionë euro apo 9.1% të gjithsej detyrimeve që paraqet një rritje vjetore 2.9%, gjë që paraqet një burim të rëndësishëm të financimit për bankat afariste.

Struktura e detyrimeve të sistemit bankar

Përshkrimi	2009	2010	2011	2012	2013
Bilanci nga bankat tjera	58.5	94.0	40.0	6.0	16.5
Depozitat	1,744.8	1,936.9	2,104.0	2,279.1	2,449.0
Huatë tjera	0.0	0.1	30.4	18.9	13.4
Detyrimet tjera	171.3	160.0	190.1	223.6	243.8
Borxhi i ndërruar	24.4	33.5	31.0	31.0	56.3
Mjetet vetanake	205.6	230.5	254.3	270.7	278.5
Gjithsej (milionë euro)	2,204.6	2,455.0	2,649.8	2,829.3	3,057.5

Tab. 1 | Burimi: BQK - Raporti vjetor (2012) dhe Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

STRUKTURA E DEPOZITAVE

Nga struktura e depozitave të sistemit bankar 1,774 milionë euro janë depozita të ekonomive familjare apo 72% të gjithsej depozitave, 397.8 milionë euro apo 16% e gjithsej depozitave e përbëjnë depozitat e korporatave jo-financiare, përderisa 276.3 milionë euro të depozitave e përbëjnë të tjerat.

Në tabelën nr. 2 mund të gjeni të dhënat e detajuar mbi strukturën e depozitave në fund të vitit 2013 sa i përket

afatit të maturimit dhe ndarjes së tyre sipas kategorive të depozitorëve.

Për nga struktura e afatit të maturimit, depozitat e afatizuara përbëjnë pjesën kryesore të depozitave prej 46.7%, depozitat e transferueshme përbëjnë 36.8%, përderisa depozitat e kursimit përbëjnë 16.5% të gjithsej depozitave.

Përshkrimi	Struktura e depozitave në sistemin bankar 2013								
	Milionë euro	Qeveria Qendrore	Qeveria lokale	Korporatat tj. financiare	Korporatat tj. publike	Korporatat jo-financiare	Ekonomi familjare	Jo-OJSHEF	Jo-rezidentët
Depozitat e transferueshme	0.6	0.1	11.8	16.4	299.6	506.6	22.8	42.9	900.8
Depozitat tjera	0.1	1.0	73.9	55.7	81.0	896.2	3.8	32.3	1,143.9
Depozitat e kursimit	0.1	0.0	0.7	0.1	17.2	372.1	0.2	13.9	404.3
Gjithsej	0.8	1.1	86.4	72.2	397.8	1,774.9	26.8	89.1	2,449.0

Tab. 2 | Burimi: BQK - Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

“Nga struktura e depozitave të sistemit bankar 1,774 milionë euro janë depozita të ekonomive familjare apo 72% të gjithsej depozitave, 397.8 milionë euro apo 16% e gjithsej depozitave e përbëjnë depozitat e korporatave jo-financiare, përderisa 276.3 milionë euro të depozitave e përbëjnë të tjerat.”

Me gjithë rritjen e vazhdueshme të totalit të depozitave, nga tabela nr.3 mund të vërehet se në fund të vitit 2013 depozitat e afatizuara përbëjnë 46.7% të gjithsej depozitave, përderisa në fund të vitit 2012 kjo përqindje ishte më e lartë apo 51.4% e gjithsej depozitave. Edhe pse kemi përqindje më të ulët në vitin 2013 në lidhje me përqindjen e depozitave të afatizuara, bankat vazhdojnë të kenë një përqindje të konsiderueshme të depozitave të afatizuara në raport me totalin e depozitave.

Milionë euro	Struktura e depozitave në sistemin bankar 2009-2013				
Përshkrimi	2009	2010	2011	2012	2013
Depozitat e transferueshme	515.0	670.9	699.0	751.9	900.8
Depozitat tjera	1,229.8	923.2	1,056.8	1,172.1	1,143.9
Depozitat e kursimit	0.0	342.7	348.2	355.0	404.3
Gjithsej	1,744.8	1,936.8	2,104.0	2,279.1	2,449.0

Tab. 3 | Burimi: BQK - Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

Depozitat e transferueshme në fund të vitit 2013 u ngritën për 6.5%, përderisa në vitin 2012 kjo ngritje ishte prej 2.5%. I njëjti trend i ngritjes ishte edhe për depozitat e kursimit të cilat në fund të vitit 2013 shënuan ngritje për 49.3 milionë euro apo 2.2%, përderisa në vitin 2012 kjo ngritje ishte prej 0.3%.

RAPORTI NDËRMJET KREDIVE DHE DEPOZITAVE

Raporti ndërmjet kredive dhe depozitave në fund të vitit 2013 arriti në 73.7% që nënkupton se shkalla e likuiditetit në sistemin bankar vazhdon të jetë në nivel të mirë.

Siç mund të vërehet edhe nga tabela 4, raporti ndërmjet kredive dhe depozitave në katër vitet e fundit ka një trend në vazhdimësi të pandryshueshëm, gjë që tregon një performancë stabile kur kemi të bëjmë me raportin ndërmjet depozitave dhe kredive. Bankat vazhdojnë të jenë të kujdesshme në procesin e aprovimit të kredive, duke

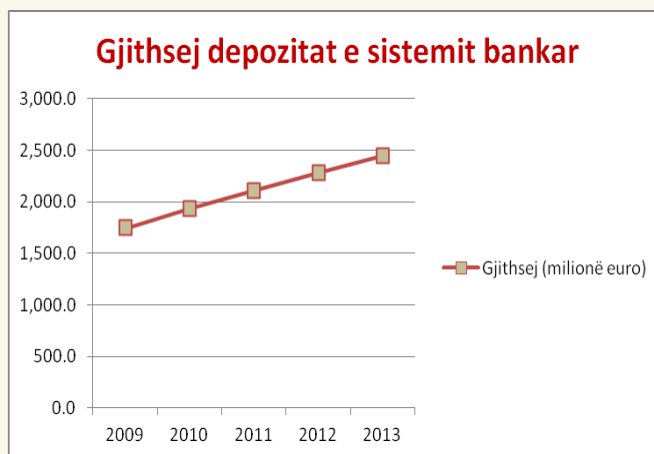

Fig. 2 | Burimi: BQK - Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

marrë për bazë të gjitha kriteret e nevojshme që klientët duhet t'i përmbushin, në mënyrë që të zvogëlohet sa më shumë ekspozimi ndaj rrezikut dhe të sigurohet performancë sa më e mirë e kredive.

Milionë euro	Raporti ndërmjet kredive dhe depozitave				
	2009	2010	2011	2012	2013
Depozitat	1,744.8	1,936.9	2,104.0	2,279.1	2,449.0
Kreditë	1,289.0	1,458.7	1,698.1	1,763.4	1,805.8
Përqindja	73.9%	75.3%	80.7%	77.4%	73.7%

Tabela. 4 | Burimi: BQK - Bilanci i Gjendjes për korporatat e tjera depozituese (2013)

LAJME NGA SEKTORI BANKAR QË SHËNUAN MUAJIN SHKURT

Sistemi financiar i qëndrueshëm

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK), ka njoftuar se sistemi financiar i Kosovës ka vazhduar të reflektojë nivel të lartë të qëndrueshmërisë në të gjithë sektorët përbërës të tij. Sipas BQK-së, sektori bankar, si përbërësi kryesor i sistemit financiar të Kosovës, ka ruajtur nivelin e qëndrueshmërisë, përderisa aktiviteti ndërmjetësues financiar ka vazhduar të rritet por me ritëm të ngadalësuar. Në Raportin e Stabilitetit Financiar të BQK-së, thuhet se përmirësimi i treguesve kryesor makroekonomik në Kosovë, krahasuar me vitin e kaluar, paraqet shenja inkurajuese për ambientin afarist në vend, por që nuk ka ndikuar në rritjen e gatishmërisë së sektorit bankar për një zgjerim më të shpejtë të kredithënies drejtë ekonomisë vendore.. (Telegrafi, 5 shkurt 2014)

IFC-ja investon në Raiffeisen

IFC, anëtare e Grupit të Bankës Botërore, do të investojë deri në 150 milion Euro në Raiffeisen Bank International (RBI), financim i cili do të kanalizohet në filialet e bankës në Evropën Qendrore dhe Lindore, për të nxitur rimëkëmbjen ekonomike dhe zhvillimin në rajon. Filialet e RBI-së në Bosnje dhe Hercegovinë, Kosovë, Poloni dhe Rusi do të përfitojnë nga investimi i IFC-së në

rritjen e kapitalit të RBI-së. Shuma përfundimtare e investimit të IFC-së do të konfirmohet kur transaksioni të mbyllet dhe pritet të kontribuojë në përmirësimin e qasjes në financa dhe fuqizimin e ndërmarrjeve private në rajon. (Zëri, 11 shkurt 2014)

Bankat rrisin fitimin për 48,1%

Sipas BQK-së, performanca e sektorit bankar shënoi përmirësim. Fitimi neto i sektorit në qershor 2013 është rritur për 48,1 për qind krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit paraprak, duke arritur vlerën 15.2 milionë euro. Megjithëse, sipas BQK-së, të hyrat e sektorit kanë shënuar rënie vjetore prej 1,2 për qind, e shpenzimet kanë pësuar rënie më të theksuar prej 4,7 për qind, duke ndikuar kështu në rritjen e fitimit të sektorit bankar. Të hyrat nga interesi, që përfshijnë të hyrat nga interesi në kredi, letra me vlerë, dhe plasmanët me bankat e tjera, vazhdojnë të jenë kategoria dominuese e të hyrave me pjesëmarrje 80,8 për qind. (Zëri, 19 shkurt 2014)

Viti 2013, vit i letrave me vlerë

Banka Qendrore e Kosovës (BQK), ka njoftuar deri në dhjetor 2013, kalendarit i publikuar për letra me vlerë ka qenë i paraparë të ketë 12 ankande me afat maturimi 91 ditë, 7 ankande për

periudhë maturimi 182 ditë dhe 2 për afat maturimi 364 ditë. Mirëpo, si rezultat i ofertimit të ulët në instrumentet afatshkurtra, Departamenti i Thesarit ka ndryshuar afatin e maturimit për ankandin e dhjetorit nga 91 ditë në 364 ditë. Kjo si rezultat i ofertimit më të lartë të bankave për instrumentet me afat më të gjatë. Për dallim nga periudhat paraprake, në ofertim nga akterët primar ka pasur ndryshim duke u vërejtur një lëvizje nga letrat me vlerë 3 mujore në drejtim të atyre më afatgjata. Rrjedhimisht, në ofertimet tremujore ka pasur rënie substanciale në tetor dhe nëntor ku akterët primar mbuluan 97 përkatësisht 62 për qind të kërkesës së Departamentit të Thesarit për letra me vlerë. Edhe për tri ankandet një vjeçare ka pasur ofertim të lartë ndërsa norma e interesit ka shënuar rënie nga 1.98 për qind në tetor në 1.71 për qind në dhjetor. Këto zhvillime në kuadër të letrave me vlerë në përgjithësi reflektojnë pozicionin e favorshëm tëlikuiditetit të bankave si dhe orientimin e tyre në drejtim të instrumenteve afatgjata që kanë kthim më të lartë. (Telegrafi, 28 shkurt 2014)

Asetet e bankave 3 miliardë euro

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK), ka njoftuar se sektori bankar në Kosovë gjatë tremujorit të katërt të vitit 2013 u karakterizua me zhvillime pozitive. Asetet e bankave komerciale arritën vlerën prej 3.06 miliard euro, që paraqet një rritje vjetore prej 8 për qind.

Rritja kryesisht i atribuohet rritjes së theksuar të investimeve në letrat me vlerë dhe rezervave të mbajtura në BQK. Për dallim nga tremujorët paraprak për herë të parë në TM4 2013, investimet në letrat me vlerë, tejkaluan në vlerë rezervat e mbajtura në BQK. Investimet arritën vlerën 354.5 milion euro, duke shënuar rritje vjetore prej 38 për qind (27 për qind në 2012). (Zëri, 24 shkurt 2014)

Shqipëria, me Ligj për kreditë e këqija

Qeveria e Shqipërisë pritet të miratojë një ligj, i cili qartëson përfundimisht marrëdhëniet e bankave me tatimet për kreditë e këqija. Drafti, i cili ndryshon Ligjin për tatimin mbi të ardhurat, përcakton kriteret se kur kredia e keqe do të konsiderohet si shpenzim i zbritshëm, me qëllim që bankat të mos kenë konflikte me tatimorët. Sipas tij, tatimet janë të detyruara ta njohin kredinë e keqe si shpenzim të zbritshëm për bankat, në rast se plotësohen dy kushte. Së pari, për kreditë që janë të siguruara me kolateral të kenë kaluar 365 ditë nga koha kur bankat kanë depozituar kërkesën për ekzekutim tek përmbaruesi. Ndërsa, kreditë pa kolateral do të njihen si shpenzim i zbritshëm 365 ditë pas lëshimit nga gjykata të urdhër ekzekutimit për asete të ndryshme që mund të ketë debitori. (Kosova Sot & Tribuna, 24 shkurt 2014).

Përgatitur nga:
Petrit Balija, Drejtor Ekzekutiv dhe
Kreshnik Kosumi, Koordinator i Komiteteve dhe
Zyrtar për Statistika
Shoqata e Bankave të Kosovës